TM: 005

AİLE PSİKOPATOLOJİSİNİN TRAVMATİK VE DİSSOSİYOJENİK BİLEŞENLERİ

Erdinç Öztürk[1]
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı
erdincerdinc@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-1553-2619
Görkem Derin[2]
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı
gorkem.derin@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9527-3110

ÖZET

Aile psikopatolojisinin ve disfonksiyonel dinamiklerin kökeninde empatiden uzak, şiddet yönelimli, karşılıklılık kurulamayan ve genellikle değişken aralıklarla uygulanan arkaik bir yöntem olan "ödül-ceza" odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleri bulunmaktadır. Aile içerisinde ebeveynlerin ve çocukların psikopatolojileri ve disfonksiyonel iletişim dinamikleri birbirleriyle büyük oranda eşleniktir ki bu eşlenik psikopatolojiler ve disfonksiyonel iletişim dinamikleri uzun zaman dilimlerinde kuşaklararası eksende yanlış çocuk yetiştirme stilleri aracılığıyla geçiş gösterebilmektedir. Ruhsal açıdan "normal": fonksiyonel ailelerin misyonları ve çocuk yetiştirme stilleri, entegratif bir zeminde kuşaklararası gelişimin sürdürülebilirliği üzerine odaklıdır. "Görünürde normal": patolojik ve disfonksiyonel ailelerin misyonları ve çocuk yetiştirme stilleri ise büyük oranda gelişim karşıtı bir yönelimde primitif, fosilleşmiş ve tekamülünü sağlayamamış katı bir psikotoplumsal yapının korunması ve kuşaklararası aktarımı ile karakterizedir. Disfonksiyonel uzamda aile psikopatolojileri, travmatize ve dissosiye edici modalitelerin hakim olduğu toplumlarda uyumsal ya da konformist düşünce, davranış, tutum ve inançlardan öte bireylerin hem muhakeme kapasitelerinde kesintilere hem de onların bilinçsiz kararlar almalarına yol açabilmektedir. Öztürk'e göre çocuklar, çoğunlukla disfonksiyonel ebeveynlerini güçlü olarak algılayarak onları model alırlar ve bu model alış süreci, aile psikopatolojisinin "psikolojik bulaş riskini" önemli oranda artırarak "psikopatolojinin kuşaklararası geçişine ya da aktarılmasına" neden olmaktadır. Psikotravmatolojik açıdan aile içindeki travmatik ve dissosiyojen yapı, bir prediktör işlevi görerek "travmanın ve travma kökenli dissosiyojenik patolojilerin kuşaklararası geçişini" kolaylaştırabilmektedir. Disfonksiyonel ve patolojik ailelerde bir erk ve güç kazanma aracı olarak "simetrik" ya da "asimetrik kimlik geçişleri" kadar "itaat ettirme" ve "baskı" odaklı "kimlik kontrolleri"nin de olduğu ifade edilmekte ve bu süreç "aile psikopatolojilerinin travmatik ve dissosiyojenik instabil temelleri"ni oluşturmaktadır. Baskı karşısında itaat ve itaatsizliğin temel belirleyicisi, bireylerin ego fonksiyonlarıdır. Bireysel psikopatolojiler ve ego fonksiyonlarının zayıflığı kişileri baskı karşısında itaat modalitelerine zorlamaktadır. Optimal ego gücüne sahip olan bireyler baskı karşısında dissosiye olmazlar ve itaat etmezler. Günümüzde bireyleri travmatize ve dissosiye etmeden ruhsal açıdan entegre bir nesil yetiştirebilmek amacıyla Öztürk tarafından önerilen Doğal ve Rehber Ebeveynlik Stili'nin ulusal ve uluslararası bilimsel platformlarda temel bir örnek olduğu fonksiyonel aile modellerinin geliştirilmesi öncül bir gereklilik halini almıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile psikopatolojisi; disfonksiyonel aile; travma; dissosiyasyon; yanlış çocuk yetiştirme stilleri

TRAUMATIC AND DISSOCIOGENIC COMPONENTS OF FAMILY PSYCHOPATHOLOGY

ABSTRACT

At the root of family psychopathology and dysfunctional dynamics are "reward-punishment" oriented negative parenting styles, which is an archaic method that is far from empathy, is violence-oriented, cannot be reciprocated and is generally applied at variable intervals. Parents' and children's psychopathologies and dysfunctional communication dynamics in the family are largely correlate with each other, these correlate psychopathologies and dysfunctional communication dynamics can pass through negative child-rearing styles on an intergenerational axis in long periods of time. Psychologically normal: the missions and parenting styles of functional families focus on the sustainability of intergenerational development on an integrative basis. The missions and child-rearing styles of apparently normal: pathological and dysfunctional families are largely characterized by the preservation of a primitive, fossilized and unevolved a solid psychosocial structure in an anti-developmental orientation and intergenerational transmission. In the dysfunctional context, family psychopathologies can lead to interruptions in the reasoning capacities of individuals and their involuntary decisions beyond adaptive or conformist ideas, behaviors, attitudes, and beliefs in societies where traumatizing and dissociative modalities are dominant. According to Öztürk, children often perceive their dysfunctional parents as strong and take them as models, and this dysfunctional process significantly increases the "risk of psychological transmission" of family psychopathology, causing "intergenerational transmission or transfer of psychopathology". From a psychotraumatological point of view, the traumatic and dissociative structure in the family can facilitate "the intergenerational transmission of trauma and traumatic dissociagenic pathologies" by functioning as a predictor. It is stated that there are "identity controls" focused on "obedience" and "oppression" as well as "symmetrical" or "asymmetrical identity transitions" as a means of gaining power in dysfunctional and pathological families. This process constitutes the traumatic and dissociative unstable foundations of family psychopathologies. The main determinant of obedience and disobedience in the face of oppression is the ego functions of individuals. Individual psychopathologies and weakness of ego functions force individuals to obedience modalities in the face of oppression. Individuals with optimal ego strength do not dissociate and do not obey in the face of oppression. Today, in order to raise a psychologically integrated generation without traumatizing and dissociating individuals, it has become a prerequisite to develop functional family models, in which the Natural and Guiding Parenting Style proposed by Öztürk serves as an example by serving as a basic function in national and international scientific platforms.

Keywords: Family psychopathology; dysfunctional family; trauma; dissociation; negative child-rearing styles

Aile Psikopatolojisi, Dissosiyojen ve Disfonksiyonel Aileler

Ruhsal açıdan olağanlıktan ya da normallikten psikiyatrik tanı alan ebeveynler ve çocuklara olan geniş bir yönelimdeaileler; "normal aile modeli", "disfonksiyonel aile modeli" ve "patolojik aile modeli" olmak üzere üç temel kategoridedeğerlendirilmektedir. Bu üç aile modeli, psikotravmatoloji ve klinik psikoloji uygulamaları eksenindeki teorik yak-laşımların yapılandırılması sürecinde önemli bir işlev görmektedir. Aile modellerinden ilki olan "normal aile modeli","psikiyatrik tanısı olmayan": ruhsal açıdan sağlıklı ebeveynler ve çocuklarından oluşmaktadır. Psikotoplumsal açıdanentegre ve gelişim odaklı yeni nesil oluşturmak için en temel gereklilik, normal: fonksiyonel aile modeli ve şiddettenuzak, empatik karşılıklılığın ebeveynler ve çocuklar arasında sağlandığı doğru çocuk yetiştirme stillerinin yaygın bir şekilde uygulanmasıdır. Bu aile modellerinden ikincisi olan "görünürde normal aile modeli" ya da "disfonksiyonel ailemodeli"nde psikiyatrik tanı alan en az bir çocuk ile çoğunlukla eşik altı tanı kriterlerinin belirgin bir şekilde görüldüğüpsikopatolojisi bulunmayan ebeveynler yer almaktadır. Sonuncu aile modeli olan "patolojik aile

modeli"nde ise ebeveynlerin ve çocukların neredeyse hepsi en az bir psikiyatrik tanıya sahip olmakta ve bu iç sistemdeki psikopatoloji,ailenin tamamında benzer oranlarda yaşantılanmaktadır (Öztürk, 2020a, 2021; Öztürk & Şar, 2006).

Günümüzde disfonksiyonel ailelerin patolojik ailelerden nicelik açısından daha fazla olmaları, yanlış çocuk yetiştirme stilleri ile karakterize kuşaklararası travma geçişinin ve kuşaklararası patoloji aktarımının nesiller boyunca varlanışını büyük oranda koruyarak sürdürmesine imkan tanımaktadır Postmodernizmin psikotoplumsal yansımalarının belirgin bir şekilde görüldüğü toplumlarda; şımartılma, arkadaş anne-baba ve ebeveynlik reddi gibi disfonksiyonel iletişim dinamikleri sık bir şekilde yaşantılanmaktadır ki bu iletişim dinamikleri neredeyse dünyanın her yerinde bir norm olarak kabul edilir hale gelmiştir. Kuşaklararası travma geçişi ile kuşaklararası patoloji aktarımı süreçlerindeki en etkili unsur, disfonksiyonel aile modellerini benimseyen aileler ve onların yanlış çocuk yetiştirme stilleridir. Ambivalan ve çalkantılı ilişki dinamikleri ile karakterize bu tek odaklı düşünce sistemini benimseyen disfonksiyonel aileler; psikolojik esneklikten uzak, çocuklarının gelişimini desteklemeyen hatta belirli oranlarda onları sabote eden ebeveynlerden oluşmaktadır. Psikotarihsel perspektife göre çocuklarının gelişimini sekteye uğratan bu aileler, tarihsel süreç boyunca birçok nesile psikotoplumsal açıdan negatif yönde etki eden kuşaklararası travmatik yaşantıların ve yanlış çocuk yetiştirme stillerinin devamlılığını sağlamaktadır. Disfonksiyonel aileler, ebeveynlerinden öğrendikleri ve yarı bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde kendi çocuklarına uyguladıkları hatta aktardıkları çelişkili ve psikopatojen dinamiklerin kuşaklararası geçişi ile karakterizedir. Disfonksiyonel aileleler, şiddet odaklı ve empatiden uzak yanlış çocuk yetiştirme stillerini evlatlarına bir cezalandırma yöntemi olarak uygulamakta ve bu uygulamalara maruz kalan travmatize ve dissosiye edilmiş bireyler, hem kendi aileleri hem de çevresindeki diğer kişiler tarafından "hasta" veya adeta bir "kurban" olarak etiketlenerek kolaylıkla kontrol edilebilmektedirler (Öztürk, 2016, 2020a, 2020b, 2021; Öztürk & Şar, 2006).

Disfonksiyonel aileler, tutarsız iletişim şekilleri, nezâketsizlikler ve saygısızlıkların yoğun bir şekilde yaşantılandığı, sıklıkla ebeveynlerden birinin ya da her ikisinin çocuklarını ihmal ettiği ve anne-babaların evlatlarını travmatizeve dissosiye ederek onlarda "patolojik konformizm" geliştirdikleri maladaptif bir aile türüdür. Bu ailelerde yetişençocuklar, patolojik konformist bir tutum göstererek aile içinde görülen bu işlevsizlikleri bir sosyal norm ve kabulolarak algılarlar ki bu algılayış zamanla bireylerin gerçekliği kavramaları üzerinde negatif doğalı kesintilere yol açabilmektedir. Disfonksiyonel ailelerin çocuklarından, anne-babalarına itaat etmeleri beklenmekte olup bu çocuk- lar ortaya çıkan negatif durumlar ve travmatize edici olaylar ya da psikopatojen aile dinamikleriyle kendi başları-na mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar. Ebeveynler çocuklarını; ihmal ederek, gelişimlerine duyarsız kalarak, başarılarını takdir etmeyerek, arkadaş gibi davranıp anne-babalık rollerini üstlenmeyerek travmatize etmekte ve bu çocuklar da ilk olarak kendi ailesine zamanla ise çevresindeki kişilere karşı patolojik konformizm geliştirebil-mektedir. Disfonksiyonel ebeveynler arasında simbiyotik ilişkilerin yaygın bir şekilde yaşantılanmasına ve bu ma- ladaptif süreçteki bütün travmatik döngülere rağmen anne ve babalar birbirlerini büyük oranda terk edemezler. Bu birbirinden ayrılamama durumunda ebeveynler birbirlerine ve ailenin bütününe karşı "sahte karşılıklılık" zemininde "görünürde iyi" bir tablo çizerler (Kerr & Bowen, 1988; Masteller & Stoop, 1997; Napier 1991; Öztürk, 2020a).

Disfonksiyonel aileler, psikopatolojik yapılarını çevresindeki kişilere göstermek istememeleri sebebiyle zamanla yalnızlaşarak ruhsal açıdan olumsuz etkileri olan bir "dissosiyatif sosyal izolasyon" sürecine girerler. Dissosiyatifsosyal izolasyon sürecinin hızlanmasında; aileye verilen psikotoplumsal önemin azalması, ebeveynler arasındaki duygusal karşılıklılığın oluşamaması ve aile mahremiyetine verilen kültürel değerlerin benimsenmemeye başla-ması, "depersonalize" ve "derealize" edici temel "anomik faktörler" olarak yer almaktadır. Disfonksiyonel ailelerdeki psikopatoloji, iletişim kurulan diğer insanlar tarafından çoğu zaman fark

edilmemekte hatta bu görünürde normal ebeveynler, yeni tanıştıkları kişiler üzerinde pozitif bir izlenim bırakabilmektedir. Görünürde normal aileler ile iletişim; bu kişilerle ilk tanışıldığında duyulan tek taraflı hayranlık ve onların bu psikopatolojik yapılarının fark edilerek yardım edilmek istenilmesi doğrultusunda gerçekleşmektedir. Disfonksiyonel aile dinamikleri, belirli bir süre sonra kendilerine yardım eden aileler içerisinde de ortaya çıkabilmekte bu aile dinamikleri bir geçiş ya da yayılım göstererek nüfuzunu artırabilmektedir. Disfonksiyonel ailelerde görülen psikopatolojiler, yardım edendiğer aile üyeleri tarafından tolere edilemez duruma geldiğinde bu kişiler onlarla iletişimlerini keserler. Ancak bazı durumlarda yardımcı bir rol üstlenen aileler tanıklık yaptıkları maladaptif süreç esnasında halihazırda verdikleri destekleri sürdürebilmek adına dahil oldukları psikopatojen bir iç sisteme hapsolurlar hatta bu iç sistemin olumsuz yaşam deneyimlerinin dissosiyojen bir parçası olurlar (Öztürk, 2016, 2020a, 2020b, 2021; Öztürk & Şar, 2006).

Postmodern Toplumlarda Yanlış Çocuk Yetiştirme Stillerinin Bir Sonucu Olarak Disfonksiyonel Nesiller

Postmodern toplumlarda; haset, kıskançlık ve saygısızlık bir disfonksiyonel aile karakteristiği olarak günümüzde yaygın bir şekilde yaşantılanmaktadır. Sosyoekonomik seviyeden bağımsız olarak çocukların, gençlerin ve yetişkinlerinönemli bir bölümü hem pasif agresif bir doğalı tepkisizlikleriyle hem de ebeveynleri tarafından şımartılarak yetiştirilmelerinin etkisiyle, özür dilemeyi, takdir ve teşekkür etmeyi bilmeden insani değerlerden uzak bir şe- kilde yaşamlarını merhametsizce sürdürmektedir. Bu kişilerde kendi disfonksiyonel ebeveynlerinde olduğu gibi; değer bilmeme, büyüme paniği, kendini sabote etme, vefasızlık, yalan söyleme, gerçekliği çarpıtma ve etik dışı davranışlarda bulunma gibi maladaptif tutum ve davranışlar oldukça yaygındır. Disfonksiyonel aileler içerisinde; çift mesajlarla, evlat ayrımlarıyla, duyarsızlıklarla, sahte karşılıklılıklarla ve değişken oranlı kural ve kuralsızlıklarla yetiştirilen yeni nesil: "disfonksiyonel nesil"; ailesine olan öfkesini ve nefretini kendisinin iyiliğini düşünen kişilerden, sosyal çevresinden ve iş hayatındaki bireylerden çıkarmaya çalışarak haksız ve sebepsiz bir şekilde düşmanca tavırlar sergilemektedirler (deMause, 2002; Öztürk, 2020b).

Öztürk, "Disfonksiyonel ailelerden gelen bazı bireyler için 'kıskançlık en yoğun ve en patolojik takdir etme biçimidir' ki onlar artık hem iyi, güzel ve başarılı olan her şeyin düşmanı haline gelerek hem de yaşamlarında kötü ruhlu insan ya da karakterleri model alarak istismarcılarına bağlanırlar hatta istismarcıları ile özdeşim kurarlar." ifadesiyle disfonksiyonel ailelere yönelik en net ve anlaşılır tanımlamalardan birini yapmıştır. Bu görünürde normal ailelerin sosyal hayatlarında başarı kazanmalarının oldukça güç olduğu ve hem bu başarılı kişilere hem de onların empati yönelimli pozitif tutumlarına karşı disfonksiyonel ebeveynlerin düşmanca davrandıkları da Öztürk tarafından önemle vurgulamaktadır. Kendi disfonksiyonel ailelerindeki olumsuz yaşam deneyimlerini kişiler, yakın çevresindeki kendilerine zarar vermeyen hatta iyiliğini düşünen ve bu doğrultuda destek olmaya çalışan kişileri bir "zehir kabı" gibi kullanarak onlar üzerinden çıkartmaktadır. Disfonksiyonel ailelerde "takdir ve teşekkür edememe" dinamiği bir hasete, bu ailelerdeki bireyler kendi ebeveynlerince ya hiç ya da değişken oranlarda değer ve kabul gördüğü için oluşan haset bir kıskançlığa ve uzun dönemli bir süreçte ise nezaketsizliğe hatta nefrete dönüşebilmektedir (deMause, 1988; Öztürk, 2020a, 2020b, 2021).

Hem kimliğinden hem de karakterinden güç elde edebilmek adına oldukça kolay bir şekilde vazgeçebilen disfonksiyonel nesil, dünyanın bütün ülkelerinde kendi sosyal sınıfını temsil eden bireylerden ziyade primitif ve şiddet odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilini benimseyen kişilerle ittifak kurmaktadırlar. Bu tutarsız ve ambivalan ilişki dinamikleri onların sosyal alterlerine geçiş yapmalarını sağlamaktadır ki mantıksal muhakemeden uzak bir ilişki dinamiği sadece travmatik yaşantılar ve bu olumsuz yaşam olayları ile ilişkili sosyal alter kavramı ile açık-

lanabilmektedir. "Sosyal alter ve çocukluk çağı travmaları ile ilişkili dissosiyatif reaksiyonlar, çocuk yetiştirme stilleri üzerinden uzun dönemli bir psikopatoloji sürecine neden olacağından dolayı bu patolojik sürecin kendisi empatik, demokratik ve adil bir dünya adına ciddi bir risk faktörü yaratmaktadır." ifadesiyle Öztürk, sosyal alterin ve kümülatif yönelimde dissosiye bireylerden topluma genişleyen olumsuz tutum ve davranışların dünyanın temel değerlerini ve liyakat odaklı işleyişini kesintiye uğratabileceğini vurgulamaktadır. Lloyd deMause'un geliştirdiği "sosyal alter" kavramına göre, bireylerin travmaları nedeniyle dissosiye ettikleri duygular onların kişiliği içerisinde adeta dissosiye olmuş; bir "sosyal alter" oluşturmaktadır. Kişilerin sosyal alterleri herhangi bir grup içerisinde birleşmekte ve bu sosyal alterler bireylerin kontrolünü ele alarak özellikle toplumdaki liderler tarafından manipülatif bir araç olarak kullanılabilmektedir (deMause, 1995; Öztürk, 2016, 2020b, 2021).

Sosyal alterlerin bir araya gelerek oluşturdukları kitlelerin içlerindeki öfke ve şiddet, alay ve dışlamadan başlayarak onları sivil hayatta aşağılamalarından savaşlarda bu çocukları anneleriyle birlikte kitleler halinde öldürmelerine ya da kurban etmelerine kadar genişleyebilmektedir. Sosyal alterler genellikle disfonksiyonel bireylerin bütünselhareketini oluşturmakta ve yarattıkları şiddet eylemlerinden sonra bu bireyler bir inkar ya da yok farzetme sürecine girmektedir ki bu süreçte bireysel ve toplumsal travmatik yaşantılara katlanabilmenin tek yolu onu dissosiye etmektedir. Bu doğrultuda "dissosiye benlikler", hem mağdurları hem de istismarcıları, travmatik yaşantıların çare- sizliğinden ya da suçluluğundan belirli oranlarda korumaktadır. Bu süreç, patolojik ve disfonksiyonel ailelerde yay- gın bir şekilde görülen yanlış çocuk yetiştirme stilleri ve bu yanlış çocuk yetiştirme stilleri kökenli olumsuz yaşam deneyimleri ile karakterizedir (deMause, 1979, 1995; Öztürk, 2016, 2020b, 2021). Tüm dünya toplumları için ruhsal açıdan "normal" nesile oranla daha büyük bir grup olan travmatize ve dissosiye disfonksiyonel nesiller, psikoterapi ve sosyal desteğin katkısıyla daha iyi niyetli ve daha entegre bir ruhsal yapıya sahip olabilmektedir. Etkin ve uy- gulanabilir uzun dönemli "travmatik yaşantıları önleme stratejileri" geliştirilmedikçe, disfonksiyonel nesiller hem yanlış çocuk yetiştirme stilleri hem de tutarsız psikopatolojik dinamikleri sebebiyle yine kendileri gibi travmatize ve dissosiye yeni maladaptif nesiller yaratmaya devam edeceklerdir (Öztürk, 2021).

Aile Psikopatolojisinin Travmatik ve Dissosiyojenik Temel Bileşenleri: Baskı ve İtaat

Bireylerin aile içerisinde yaşantılamak zorunda kaldığı her türlü baskı ve kontrol etmeye yönelik davranış, majör bir psikolojik travmadır ki bu travmatik yaşantıların sıklığı, şiddeti ve süresi ile doğru orantılı olarak dissosiyatif yaşantılar ve travma son-rası stres bozukluğu reaksiyonları ortaya çıkmaktadır. Psikotarih açısından ise travmatik yaşantılar "kuşaklararasıtravma geçişi" aracılığı ile birbirine yakın oranlarda sonraki nesillere geçiş yapmaktadır ya da aktarılmaktadır. Öztürk'e göre kuşaklararası travma geçişi, disfonksiyonel aileler tarafından baskı yönelimli yanlış çocuk yetiştirme stilleri ile sağlanmakta ve baskılar karşısında itaat eden disfonksiyonel bir nesil yetiştirilmektedir. Budoğrultuda psikotravmatoloji ve özellikle psikotarih açısından baskı ve kontrol etme dinamikleri, hem bireyleri hem de toplumları travmatize ederek onları itaat etmeye zorlamaktadır. Ebeveynlerin çocuklarını baskı altına alarak ve onları kontrol ederek kendilerine itaat etmeye zorlamaları aile psikopatolojisinin travmatik ve disso- siyojenik temel bileşenlerini oluşturmaktadır (Öztürk, 2020b, 2021; Öztürk & Derin, 2020; Öztürk, Erdoğan, & Derin, 2021; Öztürk & Erdoğan, 2021; Şar & Öztürk, 2013).

Aile psikopatolojisi ekseninde baskı ve kontrol, dissosiyonenik bir ajan olarak fonksiyon görmekte ve özellikle travmatize olan çocukları ve bireyleri, olumsuz olaylarla mücadele etmekten ziyade itaat etme modalitelerine zorlamaktadır. Öztürk'e göre disfonksiyonel aileler tarafından onların empatiden uzak şiddet odaklı yanlış çocuk yetiştirmestilleri aracılığıyla travmatize edilen disfonksiyonel bir nesil, her türlü baskı karşısında büyük oranda itaat eden bir konuma geçecektir (Öztürk, 2021). Ancak bir bireyin ya da toplumun neden baskı altında yaşamayı kabul

ettiği, baskının nasıl sürdürüldüğü ve bu maladaptif yaklaşımlardan etkilenen kişilerin belirli zamanlarda tamamen dissosiye olarak bu olumsuz gerçekliği fark edememelerine ilişkin konular bilimsel açıdan tartışılmaya devam etmektedir. Psikotravmatoloji ve özellikle psikotarih; kuşaklararası travma geçişi, kuşaklararası patoloji aktarımı, yanlış çocuk yetiştirme stilleri, çocukluk çağı travmaları ve dissosiyatif yaşantılar ekseninde bu konuları interdisipliner bir zeminde detaylı ve sistemli bir şekilde çalışmaktadır (Ayahn & Öztürk, 2021; deMause, 1979; Öztürk, 2018,2020a; Şar & Öztürk, 2013).

Psikotravmatoloji ve psikotarih, çocukluk çağı travmaları ile dissosiyatif yaşantılar arasındaki ilişki dinamiklerini ve fonksiyon geçişlerini oldukça net bir şekilde izah etmektedir. Bu ilişki dinamikleri ve fonksiyon geçişleri, bireysel ve toplumsal baskı karşısında itaati kolaylaştıran etken bir ajan olarak devreye girmektedir. Akut ya da kronik travmalar karşısında donakalma, boyun eğme ve yok farzetme süreçleri, bireyleri var olan her türlü baskı karşısında itaat eden bir konuma sürükleyebilmektedir (Öztürk, Erdoğan & Derin, 2021; Ross & Halpern, 2009). Bu nedenle aile içerisindeki kronik ve kümülatif travmatik yaşantılar karşısında çocuklar, yakın çevresinde bulunan akrabalar ya da öğretmenler tarafından desteklendikleri takdirde bu baskı ve itaat sürecine girmemektedirler. Travmatik yaşantılar; bütün sistemlerde dissosiyatif bir zeminde, boyun eğdirici ve itaat ettirici en güçlü ve en yıkıcı silahlardır. Psikotarih, travmatik yaşantılar ve bu olumsuz yaşam olaylarıyla karakterize olan dissosiyatif yönelimli psikopatolojilerle mücadele etmek konusunda tüm dünyada en kısa sürede en fazla başarıya ulaşan çözüm stratejilerini ve politikalarını geliştiren disiplinlerin başında gelmektedir. Düşük bütçelerle eğitim odaklı bir çözüm stratejisini benimseyen psikotarih, travmatik yaşantıların şiddet ve baskı ile karakterize yanlış çocuk yetiştirme stillerinin nötralize edilmesi ile sonlanabileceğini gerçekleştirdiği bölgesel uygulamalı çalışmalarla kanıtlamaktadır (deMause, 1979, 2002; Öztürk, 2020a, 2020b).

KAYNAKLAR

Ayhan, H., & Öztürk, E. (2021). Aile Psikopatolojisi, Çocuktan Ebeveyne Şiddet ve Postmodern Bir Trend Olarak Sharenting. E, Öztürk E, (Ed.). Aile Psikopatolojisi içinde. 1. Baskı. (40-66). Ankara: Türkiye Klinikleri.

deMause, L. (1979). Historical group fantasies. The Journal of psychohistory, 7(1), 1.

deMause, L. (1988). " Heads and Tails": Money As a Poison Container. The Journal of Psychohistory, 16(1), 1.

deMause, L. (1995). The Social Alter. In Speech given to the Eighteenth Annual Convention of the International Psychohistorical Association, New York.

deMause, L. (2002). The evolution of the psyche and society. The Journal of psychohistory, 29(3), 238-285.

Kerr, M. E., & Bowen, M. (1988). Family Evaluation. New York: WW Norton & Company. p.282-338.

Masteller, J., & Stoop, D. (1997). Forgiving Our Parents, Forgiving Ourselves: Healing Adult Children of Dysfunctional Families. London: Regal. p.1-370.

Napier, N. J. (1991). Recreating Your Self: Help For Adult Children of Dysfunctional Families. New York: WW Norton; 1991. p. 132-56.

Öztürk, E. (2016). Psikotarih açısından çocuk yetiştirme tarzları ve çocuk istismarı. F. Aşıcıoğlu, N. Ziyalar, (Eds), Adli Davranış Bilimleri içinde (24-34). Ankara: Türkiye Klinikleri.

Öztürk, E. (2018). Psikotarih Ruhsal Travma ve Dissosiyasyon, O. Celbiş, (Ed.). Turaz Akademi 2018 içinde (1.Baskı) (92-106). Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Öztürk, E. (2020a). Travma ve Dissosiyasyon: Psikotravmatoloji Temel Kitabı (2. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp

Kitabevi. 1-210.

Öztürk, E. (2020b). Psikotarih, Travma ve Dissosiyasyon: Çocukluk Çağı Travmaları, Savaşlar ve Dissosiyasyonun Anamnezi. E, Öztürk E, (Ed.). Psikotarih içinde. 1. Baskı. (1-21). Ankara: Türkiye Klinikleri.

Öztürk, E. (2021). Disfonksiyonel Aile Modellerinden Fonksiyonel Aile Modeline:››Doğal ve Rehber Ebeveynlik Stili››. E, Öztürk E, (Ed.). Aile Psikopatolojisi içinde. 1. Baskı. (1-39). Ankara: Türkiye Klinikleri.

Öztürk, E., & Derin, G. (2020). Psikotravmatoloji. Aydın İnsan ve Toplum Dergisi, 6(2), 181-214.

Öztürk, E., & Erdoğan, B. (2021). Dissociogenic components of oppression and obedience in regards to psychotraumatology and psychohistory. Medicine-Science, 10(3), 1059-1068.

Öztürk, E., Erdoğan, B., & Derin, G. (2021). Psychotraumatology and dissociation: A theoretical and clinical approach. Medicine-Science, 10(1), 246-254.

Öztürk E., & Şar, V. (2006). "Apparently normal" family: A contemporary agent of transgenerational trauma and dissociation. J Trauma Practice. 4(3-4): 287-303.

Ross, C. A., & Halpern, N. (2009). Trauma Model Therapy: A Treatment Approach for Trauma Dissociation & Complex Comorbidity. Richardson, TX: Manitou Communications.

Şar, V., & Öztürk, E. (2013). Stimulus deprivation and overstimulation as dissociogenic agents in postmodern oppressive societies. Journal of Trauma & Dissociation, 14(2), 198-212.